

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Quando euentus qui ex omiſſione ſequitur, cenſeatur voluntarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Dices, Fieri nequit, vt quis sciens omitat aliquid, nisi voluntariè aliquid faciat, cui omisso illa necessariò sit coniuncta: qui enim omittit Sacrum, simul vult aliquid, cum quo simul stare nequit Sacri auditio; vt ambulare, studere, & similia: ergo omisso numquam est sine aliquo actu.

Respondeo, Non negamus quia omissioni semper aliquis actus voluntarius coniunctus sit: sed dicimus, omissionem non habere ab illo actu quòd sit voluntaria; quia actus ille non est causa omissionis, neque ab illo pendet omisso; sed tantum per accidens ei coniungitur; vt patet, cum quis omittens Sacrum, vadit ambulatum; non tamen idèd omittit vt ambulet.

D V B I V M II.

Quando euentus, qui ex omissione sequitur, censetur voluntarius?

25 **R**espondeo, Præter tria supra dicta, scilicet vt possit euentum impedire, vt aduertat se posse, & vt omittat impedire, requiritur vltèrius quartum, nempe præceptum, vt teneatur impedire.

Vt euentus censetur tibi voluntarius ex omissione, requiritur ut tenearis illum impedire.

Colligitur ex D. Thoma hoc loco, cum ait: Id quod sequitur ad defectum actionis, non semper reductur sicut in causam, in agens, eò quòd non agat. Probatur exemplis: nam ex eo quòd Deus non impediatur hominum malitiam, eueniunt multa peccata; non tamen peccata sunt Deo voluntaria, sed inuoluntaria; vt pote contra expressam ipsius voluntatem, et si non efficacem. Cuius non est alia ratio, nisi quòd non teneatur illa impedire: omisso tamen non impediendi, est illi omninò voluntaria; quia directè vult non impedire. Pari modo, si ex eo, quòd omittam pugnantes separare, sese interficiunt, mors eorum non est mihi voluntaria, quando absque periculo non poteram; quia non tenebar eam impedire cum periculo vitæ meæ; omisso tamen separandi, voluntaria est. Denique est hoc ad eòd verum, vt non solum euentus secutus ex libera omissione censetur non voluntarius, si non tenearis illum impedire; sed neque etiam is, qui sequitur per accidens ex aliqua positiua actione, quando illam actionem non tenebaris propter illum euentum euitare. v. g. si ex eo, quòd pulchra mulier prodit in publicum, sequatur aliquos eius formam prouocari; euentus ille non censetur illi mulieri voluntarius, qui præter eius intentionem secutus est; quia non tenebatur abstinere à publico, vel ornatu conueniente, ad illum euentum euitandum.

26 **P**etes, Quare euentus secutus per accidens ex aliquo opere, vel operis omissione, censetur potius esse voluntarius, quando tenemur illum impedire, quàm quando non tenemur; cum tamen omisso censetur voluntaria, etiam si non teneamur eam vitare?

Cur euentus, qui non tenearis impedire, censetur minus voluntarius, quàm omisso censetur voluntarius quia non tenearis vitare.

Respondeo; Omisso est voluntaria, quia per se & directè pendet à voluntate, vel directè volente omittente, vel suspendente actum suum: vnde ad hoc non requiritur vt sit contra præceptum. Euentus autem qui præter intentionem sequitur ex opere, vel operis omissione, non pendet per se à voluntate: quia neque directè volutus est, neque sequitur directè ex volitione, vel omissione voluntatis: vnde voluntas non potest esse causa physica huius effectus, præsertim quando sequitur ex

omissione; omittendo enim non potest effectum posituum realiter causare. Censetur tamen hic euentus voluntarius, quando tenemur impedire, & non impedimus: quia secundum æstimationem moralem censetur tunc illum voluisse. Ratio est, quia quando est obligatio impediendi euentum, quamdiu ea viget & vrget, nulla potest esse iusta ratio non impediendi. Vnde si non impediatur, præsumitur euentum voluisse; sicque imputatur, ac si voluisset directè: quamuis non æquali gradu.

Confirmatur à simili; Si enim voluntas non impediatur euentum quem tenetur impedire, perinde censetur facere, ac si columna fulciendæ domui constituta, seipsam subtraheret; ex qua subtractione sequeretur domus ruina. Vnde sicut illa subtractio esset causa ruinae, ita omisso voluntatis obligatæ ad aliquem effectum impediendum, censetur causa illius effectus. Si verò non teneamur euentum impedire, non possumus præsumi illum voluisse, ex eo quòd non impediatur; quia iustam causam habemus non impediendi. Vt si non succurras laboranti extrema fame, eò quòd tu vel parens tuus in simile periculum incideret; non censetur voluisse eius mortem.

à simili.

ARTICVLVS IV.

Vtrum voluntati possit inferri violentia?

Conclusio est, Voluntati posse vim inferri, quòd attinet ad actus imperatos; non tamen secundum actus elicitos.

17

Notandum est, Et si Coactum & Violentum sæpè pro eodem accipiuntur, quia vtrumque est contra propriam inclinationem; est tamen inter hæc nonnulla distinctio. Itaque vtriusque ratio est explicanda. Violentum dicitur, cuius principium est extra, nihil conferente eo, quòd patitur. Colligitur ex Aristot. 3. Ethic. cap. 1. Sensus est, Violentum dicitur, quod non oritur ab interna inclinatione, sed à causa extrinseca irrogatur, nihil conferente passo; id est, passo renitente in contrarium; vt rectè explicat Almainus Tractat. 1. moralium, cap. 2. & Alij. Nisi enim hæc particula sic explicetur, oportebit fateri omne subiectum vim pati, dum perficitur; & materiam violentè informari formam, animam gratiam, aërem lumine (quòd tamen absurdissime diceretur, cum hæc secundum naturalem inclinationem recipiantur) quia hæc inferuntur à causa extrinseca, subiecto nihil conferente, seu coadiuuante. Debet ergo illa particula exponi contrariè; vt idem sit quòd renitente subiecto.

Quid violentum.

Clariùs sic, Violentum est, quòd irrogatur à causa extrinseca, contra internum rei appetitum, siue naturalem, siue elicitem. verbi gratia, Motus lapidis sursum, violentus est; quia inferitur à causa extrinseca contra internum lapidis nutum, quòd eorsum inclinatur: calefactio aquæ violenta est respectu aquæ; quia ab extrinseco inferitur contra internam eius propensionem: materia primæ (si tamen est aliqua, præter elementa) nihil est violentum; tum quia nihil est contra eius inclinationem; tum quia non habet vllam inclinationem nisi passiuam, id est, ad recipiendum. Violentum autem debet esse contra inclinationem actiuam, & veluti renitens ipsius rei; vel